

Hem Balkanlar'dan hem Kafkasya'dan bugünkü Türkiye sınırları içine doğru yapılan göçler, göçmenlerin iskân süreçleri ve uygulanması gereken politikalar önemli bir bürokratik birikim ve tecrübenin kazanılmasına imkân verdi. İskân konar göçerler ve göçmenlere barınak, ev bark, ekmeğe, toprak meşgûliyeti, iş, kimlik ve bir vatan kazandırma şeklinde modern bir anlam kazandı.

BİBLİYOGRAFYA :

BA, TD, nr. 223; TK, TD, nr. 16, 30, 31; M. Tayyib Gökbilgin, *Rumeli'de Yörükler, Tatarlar ve Evlâd-ı Fâtihân*, İstanbul 1957; Ali Tanoğlu, *Beşeri Coğrafya: Nüfus ve Yerleşme*, İstanbul 1960; Necdet Tunçdilek, *Türkiye İskân Coğrafyası*, İstanbul 1967; Cevdet Türkay, *Başbakanlık Arşivi Belgeleri'ne Göre Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak, Aşiret ve Cemaatler*, İstanbul 1979; Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskânı*, İstanbul 1987; Zeki Arıkan, *XV-XVI. Yüzyılda Hamit Sancağı*, İzmir 1988; Yusuf Halaçoğlu, *XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara 1988; a.mlf., *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar (1453-1650)*, Ankara 2009; Ahmet Temir, *Kırşehir Emiri Caca Oğlu Nur el-Din'in 1272 Tarihli Arapça-Moğolca Vakfiyesi*, Ankara 1989; Feridun M. Emecen, *XVI. Asırda Manisa Kazâsı*, Ankara 1989, s. 110-221; a.mlf., "Osmanlılar'da Yerleşik Hayat Şehirli ve Köylüleri", *Osmanlı*, Ankara 1999, IV, 91-97; a.mlf., *İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikleri Dünyası*, İstanbul 2012, s. 37-44, 73-113; Yunus Koç, *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskân ve Nüfus Yapısı*, Ankara 1989; a.mlf., "Bozok Türkmenleri", *Anadolu'da ve Rumeli'de Yörükler ve Türkmenler Sempozyumu Bildirileri* (haz. Tufan Gündüz), Ankara 2000, s. 195-209; a.mlf., "Anadolu Selçuklular Döneminde Türkiye'de Yerleşme ve Nüfus", *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı* (ed. Ahmet Yaşar Ocak), Ankara 2006, I, 241-248; a.mlf., "Selçuklular Döneminde Anadolu'da Köyler ve Köylüler", a.e., s. 293-298; a.mlf., "XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Kığı Sancağı'nda İskân ve Toplumsal Yapı", *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, sy. 16, Konya 2004, s. 129-156; Mehmet Eröz, *Yörükler*, İstanbul 1991; Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, İstanbul 1994, VII, tür.yer.; Ch. K. Maisels, *Uygarlığın Doğuşu: Yakınoğu'da Avcılık ve Toplayıcılıktan Tarıma Kentlere ve Devlete Geçiş* (trc. Alaeddin Şenel), Ankara 1999, s. 132-134, 198; İlhan Şahin, "Göçebeler", *Osmanlı*, Ankara 1999, IV, 132-141; Nedim İpek, *Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri*, Ankara 1999, tür.yer.; Osman Gümmüşçü, *XVI. Yüzyılda Larende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus*, Ankara 2001; M. Sait Polat, *Selçuklu Göçerlerinin Dünyası*, İstanbul 2004; Tufan Gündüz, *XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Danişmendli Türkmenleri*, İstanbul 2005; a.mlf., *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri: Bozulmuş Türkmenleri (1540-1640)*, İstanbul 2008; a.mlf., "Konar Göçer", *DİA*, XXVI, 160-162; Ömer Lütfi Barkan, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler: II. Kolonizatör Türk Dervişleri", *VD*, sy. 2 (1942), s. 279-386; a.mlf., "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskân ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler", *İFM*,

XI/1-4 (1949-50), s. 524-569; Faruk Sümer, "XVI. Asırda Anadolu, Suriye ve Irak'ta Yaşayan Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış", a.e., II/1-4 (1952), s. 511-522; İsenbike Arıcanlı, "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yörük ve Aşiret Ayrımı", *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi: Beşeri Bilimler*, VII, İstanbul 1979, s. 29-34; Ferhat Berber, "19. Yüzyılda Kafkasya'dan Anadolu'ya Yapılan Göçler", *Karadeniz Araştırmaları*, sy. 31, Çorum 2011, s. 17-49; Şenol Çelik, "Osmanlı Devleti'nde Reaya (Köylü-Çiftçi)-Yörük (Göçebe) Ayrımı ve İçel Sancağı Örneği", *History Studies: Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV/4, Samsun 2012, s. 91-108.

YUNUS KOÇ

İSLÂMÎ İLİMLER ARAŞTIRMA VAKFI

İslâmî İlimler Araştırma Vakfı (İSAV), 1970'te kırk sekiz kişiden oluşan ilim ve iş adamları tarafından İstanbul'da kurulmuştur. Türkiye'de İslâmî ilimler alanında yeterli araştırmacı bulunmadığı kanaatiyle bu ihtiyacı bir ölçüde karşılamak için oluşturulan vakfa ait senedin ikinci maddesinde kuruluşun ana hedefi İslâmî ilimlerin her dalında araştırma yapmak ve yaptırmak, araştırmacıları yetiştirmek, yabancı uzmanların bilgilerinden faydalanmak üzere seminerler ve konferanslar düzenlemek, Türk ilim adamlarını İslâmî araştırmalar yapmak maksadıyla yabancı ülkelere göndermek, bugünkü medeniyetin meydana gelmesinde ve gelişmesinde İslâm âlimlerinin mevkiini ve tesirlerini ortaya koymak şeklinde sıralanmaktadır. Ancak bu alanlarda iyi yetişmiş eleman bulunamadığından vakfı 1985'e kadar herhangi bir çalışma yaptıramamıştır. 1982'de Yüksek İslâm enstitülerinin İlahiyat fakültesine dönüşmesinin ardından

faaliyetlerine giderek hız veren vakfı 1985 yılından bugüne altmış ulusal ve yirmi uluslararası ilmi toplantı (sempozyum) düzenlemiş, sunulan tebliğ ve müzakerelerden yetmiş yedisi yayımlanmıştır. Bunlardan bazıları şöylece sıralanabilir: *İktisadi Kalkınma ve İslâm* (İstanbul 1987), *Faizsiz Yeni Bir Banka Modeli* (İstanbul 1987), *İslâm Hukukuna Göre Alış-Verişte Vade Farkı ve Kâr Haddi* (İstanbul 1990), *İslâm'da Kılık-Kıyafet ve Örtünme* (İstanbul 1991), *Para, Faiz ve İslâm* (İstanbul 1992), *Tarihte ve Günümüzde Şiilik* (İstanbul 1994), *Sünnetin Dindeki Yeri* (İstanbul 1997), *Tarihi ve Kültürel Boyutlarıyla Türkiye'de Aleviler, Bektaşiler, Nusayriler* (İstanbul 1999), *İslâm ve Demokrasi* (İstanbul 2000), *Kur'an ve Tefsir Araştırmaları I: Kur'an-Sünnet-İlimler* (İstanbul 2000), *Küreselleşme, İslâm Dünyası ve Türkiye* (İstanbul 2002), *İslâmî İlimlerde Metodoloji / Usûl Meselesi I-II* (İstanbul 2005). Bunlardan başka vakfı araştırma ve inceleme türünden on beş eser neşrederek Türkiye'nin ilim ve kültür hayatına önemli katkılarda bulunmuştur. Vakfın ilk mütevelli heyeti başkanlığını Mahir İz yapmış, ardından Ömer Lütfi Çuhadar ve İsmail Şengüler bu görevi yürütmüştür. 1985'te vakfı mütevelli heyeti başkanı olan Ali Özek halen bu hizmeti sürdürmektedir. İslâmî İlimler Araştırma Vakfı'nın kaynak eserlerden oluşan 3500 ciltlik bir kütüphanesi vardır.

BİBLİYOGRAFYA :

İslâmî İlimler Araştırma Vakfı Senedi, İstanbul 1972; *İslâmî İlimler Vakfı (40. Yıl)*, İstanbul 2010.

MAHMUT KAYA

İslâmî İlimler Araştırma Vakfı binasıyla kütüphanesinden bir köşe

